

OVIDIJUS

Liūdesio elegijos

Alma littera

Quin etiam pigro concretum frigore Pontum
 Nereidum lacrymis inrepuisse ferunt.
 Accurrere leues Paphia cum matre volucres:
 Arsurōq; faces supposuere rogo.
 Quem simul absumpit rapida violentia flamma,
 Reliquias recto composuere cado.
 Impositumq; breui signarunt carminē saxum:
 Qui iacet hic, teneri doctor amoris erat.
 Ipsa locum late sancto Cytherea liquore
 Irrorat niuea terq; quaterq; manu.
 Vos quoq; Pierides vati libastis adempto
 Carmina, sed nostro non referenda sono.

DE EODEM CARMEN
 IULII CÆSARIS SCALI-
 geri. Loquitur ipse Ouidius ad
 Augustum.

Ame vrinā inciperes ferus esse cruento: noc a-
 Per cades faceres ad mea fata gradū. (tras
 Si mea te mouit retricum lasciuia iuuentus,
 Te iuuenem damnas perditus: exsul abi.
 Impia flagitijs squalent penetralia diris:
 Dammati superant nomina fœda Rei.
 Non te diuinum ingenium, non candida tangant
 Pectora, non Clario lingua secunda deo.
 Lactea molliuit veteres mea vena poetas:
 Et rerum docuit pondera certa nouos.
 Cūm te laudarem, tunc sum mentitus: ob vnā hoc
 Exsulij fuerat debita pœna mihi.

OVIDII NASO-
NIS TRISTIVM
Liber primus.

*Algo inscribitur de
Tristibus; sed refert
Villicmar. 5. 10.*

ELEGIA I.

Alloquitur librum, vt Romam vadat,
& quid ei faciendum sit, admonet.

*Arue (nec inuideo) sine me liber ibis
in urbem:*

*Hei mihi, quod domino non li-
cet ire tuo.*

*Vade, sed incultus: qualem decet
exulus esse:*

*Figura quadā
tūc mōre
noīas perso-
nam libro tuo
accommodat.
Vide Quintil.
lib. 9, cap. 2.*

Infelix habitum temporis huius habe.

Nec te purpureo velent vaccinia succo:

Non est conueniens luctibus ille color.

Nec titulus minio, nec cedro charta notetur:

“Candida nec nigra cornua fronte geras.

Nec fragili gemina poliantur pumice frontes,

Hirsutus sparsis vt videre comis.

Felices ornent hac instrumenta libellos:

Fortuna memorem te decet esse mea.

Nēue liturarum pudeat: qui viderit illas:

De lacrymis factas sentiat esse meis.

Vade liber: verbumq; meis loca grata saluta:

Contingam certe quo licet illa pede.

*a Tibull. libro
3. Atq; inter
geminas pin-
gamur cornua
frontes.*

*b Huiusmodi
comtus seu app
paratus.*

I ← Si quis

1.

[K N Y G E L E I]

- Ką gi, keliauk be manęs, mažyte knygele, į Miestą,
Tavo kūrėjui, deja, draudžiama vykti tenai.
Eik, tokia nepuošni, kokiai dera tremtinei būti,
Apdarą ši turėk, ženklą manųjų vargų.
- 5 Lai nedengia tavęs purpurinis vakcinijos dažas –
Liūdesiui netinkama ši iškilminga spalva.
Titulas bus be cinoberio, lapai – be kedro aliejaus,
Ir rageliai balti apvado juodo nepuoš.
- Puošmenos šios pritinka tiktai laimingoms knygelėms:
10 Tavo nūnai užduotis – mano likimą primint.
Lai ritinėlio kraštų trapioji pemzà nenuodailins,
Žmonės matys, jog šiurkšti, nesušukuota esi.
Ir nesigėdyk dėmių, tegu jas išvydęs supranta:
Jas paliko lape ašarų mano lašai.
- 15 Eik, knygele, vietas mielas mano žodžiais pasveikink:
Jas pasiekti nūnai aš tiktai šitaip galiu.
Jeigu kas nors tarp žmonių dar būtų manęs nepamiršęs,
Jeigu paklaustų kas nors, kaip gyvenu, ką veikiu,
Tu pasakyk, kad gyvas esu, bet netvirtink, kad sveikas:
- 20 Tai, jog dar gyvas esu, vien tik dievų dovana.
Jei klausinės ir toliau skaitytojai, daug nekalbėki,
Kad neatskleistum ko nors, ko pasakyt nevalia.
Vos tik kas nors primins, kaltes ims mano skaičiuoti,
Vėl kalbės ir mane kaltins už nieką viešai.
- 25 Jeigu įskaudins tave, kentėki, neimk prieštarauti,
Nemaloni ši byla ginant lengvesnė netaps.
Gal pasitaikys ir toks, kuris be manęs vis dar liūdi
Ir kuris apsiverks, kai eilutes šias skaitys.

Lai išsako tylom, kad kas nors neišgirstų, troškimą,
30 Kad sušvelnintų man Cezaris bausmę nors kiek.
Kas jis bebūtų, meldžiu, tegu jo neištinka nelaimės,
Kas gailestingas kitiems, to tepagaili dievai.
Lai išsipildo, ko linki jisai, ir Cezario pyktis
Lai nuslūgsta: gimtuos mirti norėčiau namuos.
35 Nors ir įvykdysi tai, ką liepiau, knygele, tikriausiai
Kaltins tave ir sakys: talento liko mažai.
Turi teisėjas ištirt ir bylą, ir jos aplinkybes,
Jeigu viską ištirs, liksi, knygele, saugi.
Liejasi eilės, kuomet šviesu širdyje, mes laimingi,
40 Bet kai užklumpa vargai, sieloje tampa tamsu.
Reikia vienatvės eilėms, ramybės, kad jos atsirastų:
Jūra ir vėjai mane blaško, kankina žiema.
Baimė kenkia eilėms, o man atrodo, jog kardas
Kabo virš mano galvos, ims, rodos, tuoj ir nukris.
45 Tai, ką dabar darau, lai teisingas teisėjas įvertins
Ir manąsias eiles perskaitys jis atleidžiai.
Jei Majonidui tiek daug vargų būtų tekę patirti,
Talentą savo ir jis būtų praradęs, manau.
Tad, knygele, laimingai keliauk ir kalbų neklausyki,
50 Jei nepatiksi kam nors, gėdos nejauski dėl to.
Man Fortūną dabar tikrai nėra palankiausia,
Tad ir tu nemanyk, jog susilauksi šlovės.
Kol man sekės gyvent, siekiau gerą vardą išsaugot,
Troškau, kad sklistų plačiai manojo vardo šlovė.
55 Jei ir dabar nepradėjau nekęst aš poezijos meno,
To pakanka: juk jis – mano tremties priežastis.
Vietoj manęs keliauk ir Romą išvyski (tau leista!),
O kad leistų dievai, būti norėčiau tavim.
Kai svetimšalė į didelį Miestą atvyksi, žinoki:
60 Ten, tarp daugybės žmonių, dėmesio tau nepritrūks.
Antraštės nors neturi, iš spalvos atpažins tave žmonės,
Net jei norėsi nuslėpt, – mano esi kūrinys.

Vis dėlto tyliai įeik, kad šios eilės tau nepakenktų,
 Jų palankumo šūksmai taip kaip anksčiau nesutiks.
 65 Jeigu kas nors sužinos, kad aš šių eilučių kūrėjas,
 Ir nenorės jų skaityt, stumk kuo toliau nuo savęs, –
 Jam pasakyk: „Dabar nebemokau aš meilės gudrybių,
 Mano anas kūrinyš jau išsipirko kaltes.“
 Lauki galbūt, ar liepsiu į aukštą Palacijų kopti:
 70 Cezario ten namai, juos gal turi aplankyti?
 Lai atleidžia man šventosios vietos, jų kilnūs globėjai,
 Nes nuo šitos kalvos trenkė griaustinis ūmai.
 Aš žinau, jog tenai gailestingos gyvena dievybės,
 Bet bijausi dievų – tų, kurie baudė mane.
 75 Dreba balandė, vos vos sparnus plasnojant išgirdus,
 Jeigu nors kartą jinai vanago buvo naguos.
 Ir avelė nedrįsta toliau nuo avidės nueiti,
 Jeigu iš vilko dantų buvo kadais ištraukta.
 Vengtų dangaus Faetontas, jei gyvas dar būtų, ir liesti
 80 Jau nenorėtų žirgų, trokštamų taip kitados.
 Aš taipogi bijau, patyręs Jupiterio galią:
 Kai sugriaudėja jis, laukiu, ar žaibas netrenks.
 Argų laivyne, jei kas Kafarėjo rifų išvengė,
 Kreipia į šalį bures, bijo Eubojos krantų.
 85 Ir manasis laivelis, ūmios audros apdaužytas,
 Bijo tos vietos, kurioj vos nesudužo visai.
 Taigi, knygele, būk atsargi ir baimingai žvalgykis,
 Bus gana, jei tave žmonės skaitys paprasti.
 Kai nestipriais sparnais aukštai pakilti norėjo,
 90 Krito Ikāras žemyn, jūra dabar jo vardu.
 Bet sunku pasakyti, ar naudotis irklais, ar vėju,
 Tik padėtis ir vieta gali padėti nuspręst.
 Jei laisvai galėsi patekti į namus, jei matysi,
 Jog ramu ten, ir jau pyktis išsėmė jėgas,
 95 Jeigu kas nors tave, dvejojančią ir neryžtingą,
 Ten nuves, bet prieš tai viską paaiškins, nueik.

Bus laiminga diena, ir tu už mane laimingesnė,
Jei nueisi ir gal skausmą palengvinsi man.
Niekas, vien tiktai tas, kuris šitą žaizdą padarė,
100 Gali išgydyti ją, taip kaip Achilas kadais.
Tik padėti norėdama man, žiūrėk, nepakenki, –
Baimės jaučiu daugiau savo širdy nei vilties.
Kad nesukiltų ir vėl valdovo pyktis nurimęs,
Kad netaptum naujos mano bausmės priežastim.
105 Bet kai pateksi galop į mano gimtąjį namą,
Ten skrynelėj gaubtoj brolius išvysi savus.
Jie sudėti iš eilės, ir tu tuomet šalia būsi,
Mano bemiegių naktų esate jūs kūriniai.
Bet kiti atvirai savo turinį antraštėj rodo,
110 Kas jie yra, pradžioje užrašą aiškų matai.
Tris tamsiame kampe knygeles pamatysi padėtas:
Moko jos meilės menų, nors juos išmano visi.
Traukis į šalį nuo jų, bet jei iškalbos tau nepristigtų,
Juos Oidipo vardu ar Telegono vadink.
115 Visgi iš jų trijų, jei jų tėvas tau rūpi, įspėju,
Tu nė vienos nepamilk, nors jos ir moko mylėt.
„Metamorfozių“ taip pat ten rasi penkiolika knygų,
Buvo išgelbėtos jos iš pražūtingos liepsnos.
Perduok joms, kad į eilę savųjų pasikeitimų
120 Mano likimo taip pat jos nepamirštų įtraukt.
Taip netikėtai jisai pasikeitė, priešingas tapo.
Buvo laimingas kadais, šiandien apverktinas jis.
Daug ką galėčiau aš tau dar perduoti, jei panorėtum,
Bet bijau, kad tave jau per ilgai užlaikiau.
125 Jeigu norėsi neštis kartu, ką tik aš sugalvosiu,
Bus, manau, per sunki tau būsimoji našta.
Kelias tau ilgas, skubėk, knygele, o aš pasiliksiu
Šiam pasaulio krašte, žemės netekęs savos.

2.

[D A N G A U S I R J Ū R O S D I E V A M S]

„Jūros dievai ir dangaus! Man beliko tik jūsų maldauti:

Daužomą laivą ir jo žmones išgelbėt prašau.

Neprisidėkit ir jūs prie didžiojo Cezario pykčio!

Baudžiant dievui vienam, gelbėja kitas dažnai.

5 Stoju Vulkanas prieš Troją kovot, o už ją – Apolonas,

Teukrų viltis – Venera buvo, Paladė – žūtis.

O Saturnietė, Enėjo nekentusi, gelbėjo Turną,

Bet Veneros globa leido Enėjui laimėt.

Bandė Neptūnas ne kartą įveikt gudragalvį Uliksą,

10 Bet Minervà kaskart spėdavo jį išvaduot.

Tad ir mums, nors nelygūs dievams, kas neleidžia tikėtis,

Kad, supykus vienam dievui, pagelbės kiti?“

Veltui, vargšas, sakau tuos žodžius, jie nieko negelbsti:

Kalbančio lūpas vandens sūrūs apšlaksto purslai.

15 Notas siaubingas manuosius žodžius ir maldavimus blaško

Ir neleidžia pasiekt tų, kam skirti jie yra.

Vėjai, atrodo, visi, tarsi dukart norėtų nubausti,

Mano žodžius ir bures neša dievai žino kur.

Vargas man, kokie kalnai bangų šičia ritas!

20 Rodos, tuoj tuoj pasieks skliautą aukščiausią dangaus.

Bet, kai atslūgsta jos vėl, atsiveria daubos didžiausios,

Rodos, netrukus pasieks Tartaro juodo gelmes.

Kur tik pažvelgsi, visur aplinkui dangus tik ir jūra:

Šioji grėsminga bangom, debesis telkia anas.

25 O tarp jų abiejų baisingi siautėja vėjai,

Ir nežino banga, kam jinai turi paklust.

Štai iš rausvųjų rytų pakyla ir atskrenda Euras,

O vėlai vakare kilęs Zefyras jau čia.

Štai ir Borėjas iš šaltojo Arkto atlėkęs jau siaučia,

30 Notas skuba taip pat toj kovoje dalyvaut.

Ir vairiniškas visai nebežino, kur vairą pasukti,

Įgūdžiai jo visi dingio tokioj sumaišty.